Контрольный экземпляр

СИЙЛАХЬ-ЙОККХА КОТАЛО!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СОВЕТО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ЕРА, 9 МАЙ, 1985 ШУ. ◆ № 56 (7091). ◆ Мах 3 кеп.

СЪЕЗДИЙ КРЕМЛЕВСКИ ДВОРЕЦЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Советски наьха, дерригача лаьттан тІарча кхаьхьенна йойлаш дагадоахкарчо хІанз Советий Мехка деганчаьхьа — Москвагаьхьа Кестад-Сийлахьбокхачо Котало 40 шу дизар дездеча денош ца цун оаз юха а ек машара тІехьара пиз бола тІаьхьехьан санна.

Холе кийчьъ и Дворец Юкъъе В. И. Ленина барелеф а болиш Волча сценани дезьеш сецьен лаг нифраш — «1945» а «1985» а. Йойле — бирсача шерашка толамаш дахьача эскара доакъойи президиэнтейр байранзаш, фронтий вІашагІтехьча полкий. — ЦІеча мийдеи тІа Котолон параде лакъа лаьцарий питендаргаш.

Заде — Котолон 40 шу дизар дездеча СССР-е кхьиа социалистически мехкий парти-йно-правительственни делегацеш, коммунистически болхлорн партей вакалаш, мукъадаьннача мехкий парти-йно - правительственни делегацеш социалистически, социал-демократически, кхы ца оаз юха а ек машара тІехьара пиз бола тІаьхьехьан санна.

Холе кийчьъ и Дворец Юкъъе В. И. Ленина барелеф а болиш Волча сценани дезьеш сецьен лаг нифраш — «1945» а «1985» а. Йойле — бирсача шерашка толамаш дахьача эскара доакъойи президиэнтейр байранзаш, фронтий вІашагІтехьча полкий. — ЦІеча мийдеи тІа Котолон параде лакъа лаьцарий питендаргаш.

Заде — Котолон 40 шу дизар дездеча СССР-е кхьиа социалистически мехкий парти-йно-правительственни делегацеш, коммунистически болхлорн партей вакалаш, мукъадаьннача мехкий парти-йно - правительственни делегацеш социалистически, социал-демократически, кхы ца партей вакалаш, паччаьхьа-лхьенний дегІеташ, дуьнен хьалхьарчу юкъерча демократически довзол дехьарча общественний организацеш вакалаш, кхыча мехкий тІема ветеранаш. Цига ба Советски Союз аккредитовзийна бола дипломатически представительствашта кепте латтаран, советски кхыча мехкийн представителаш.

Гулбеннаршца чІоагІа, дІаьдийр тІоаран а тохиш тІаьийдар новкъостийр М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. В. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Е. К. Лигачев, Г. В. Романов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, В. М. Чебриков, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, М. В. Зимянин, В. П. Никонов, К. В. Русаков.

Президиумехь бо яшта СССР Министрий Совета Председателий заместителаш, цхьаьйоча министерствийн ведомствийн хулдаьлой, бонхий военачальникаш, тІемен къаьхьегаьчен ветеранаш.

Цигача ба социалистически кхычча мехкий делегацеш кепте латтаран.

Сийлахь-бокхача Даймехка тІем тІа советски халкъо яьхьзана Котолон 40 шу дизар хетаьл торжественни собранин ъьехл КПСС ЦК Политбюро члена, парт Московски горкома хьалхарча секретара В. В. Гришина.

Советски Союза Паччаьхьаьнгга гІиран ек.

Лоьхьан воинский марш а болиш хьаьчІиг шовхьтІа пу хьалха карийдаьхьна рейх стата тІа урагІьяьхьа хинна Котолон Байраьх, СССР Герзанцарчо Нийий йІаь тайпар байраьхьан. «Победа» йІаьчча Котолон ордена сурта кІаьл спеле іооттаьр уж. Царна лаьхьа іоІеІаьчча санна лаьтт сийлаьхьа ха.

Дош ду КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара М. С. Горбачевна, «Цаькха а лерг доаца советски халкъа доаца йІаьлаьх» йІа доклад йІар цо. Доклада ца чІоагІа уйІаа тІаьхьийта ладийІар, дІаьхьдо деттача тІоаранна цІца санна дукхаьна а юкъаьтІаьхьар из.

Шовзт къаьнаьшш деш тІема шерашкарча советски халка турпалехьа, тІаьс хьинар из кІоаргІ къаьхьйІа хІаьрах, тІом чаьхьаьнначуьг тІеІьаьгІарчи шерашка бечА хьІаьрча бадьхьа дийІар СССР-ийн Байраьхьа Даймехка Герзанцарчо Нийий йІаь тайпар байраьхьан. Мосметроп № 4 йІаьчча ГІишлоьмонтажний управление механика, Советски Союз Турпалх А. С. Маруэова, Белоруссийн партизанский боламе дахьа доацан хинчаьр, республика Іилмай Академе торфа Институт лаборатори заведующе, Советски Союз Турпалх Ф. А. Малышева, тІема шерашкарчо кхьаьгІаьна ветеранаш, В. И. Ленина цІеранІга Перский машинаьнчьа ладаьгІаьнна Кхьаьгаьна Турпалх А. И. Мишлянова, СССР Іилмай Академе президенте, иэхоза Социалистически Кхьаьгаьна Турпалх А. П. Александрова, Житомирски областа «Большевик» йІаьчча колхоза председателен, Социалистически Кхьаьгаьна Турпалх Л. А. Любченкос.

ЧІоагІа деттан тІоаранна а болиш тІаьхьа торжественни собранне дахьа доацарашца КПСС Центральни КомитетаьгА, СССР Лакхехьарча Совета ПрезидиумгА, СССР Министрий Совета доьхьийна мовзийна письмо.

(ТАСС).

ЦІАКХА А ЛЕРГДОАЦА СОВЕТСКИ ХАЛКЪА ДЕНАЛЕ ГІУЛАКХ

НОВКЪОСТА М. С. ГОРБАЧЕВА ДОКЛАД

Деза новкъостий! Доттаг!ийІ Хьаьмсара хьаьшІ!

ДІаьхьи биреен хиннад вай халкъо тІема диъ шу, хьала хиннаьг котаолург бодд цІнъ. КІезара а хьаьгІаьгІ советски саЛтечо, советски саго — Баьгъ гІулаьх тешаш! МоастагІа нохаьвІ!

Котало кийчьъ, цун майрача Германцарча йІаьнна ГІаьмаьгІа старгІийнийн йохийр фашистски Германе, Іорайнр Дьхьеи партІетон кортамукъьлен, мукъадьахьар Европ хьалхьа, Финлим йохийр, котаолоьна тІом чакхбаьккар ойлангара дена хьуьцам бан йола, дерригдуьнеисторически лоарІаьнера, ІаІаьрра ваьккъеча адамаьшна хьалхьана социальни прогресса керда наьхьаьш, плане тера мийхсом чІоагІачеи машара церспечиеш хьаьвІийлаг йола собрати а хинна дІаэттад. Вай котаоло дІаьхьа хаьо йиІьелийтаьна. Из я ваханийца ьхьаьн тІехьатІийІаьчеи хьаьа кхаьрІийнийн йола дийІна котаоло.

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительствин тІемаш, ГІишлоьмонтажний заводе дег тІаьра дьхьаьн дуьн сийлахь-бокхача Котолон шовзтІа шу дизарІ Цієй дьхьаьла хилда шуьг, Іийлаьмкоьг!

Таханарча дийнеьха наьмадьхьо сий деш белгалдоаьхьх сий іаьгІийнийн мехкийн, шин патриотически дехкар гера ос а делла дехьа хьоьхьийлийьа, Котолон бІьсьи хьатІаьнІтІера долла хІаьна дьхьа хІаьрне хьоьхьачаьн, майрах, турпалах.

Цієй дьхььала хилда шуьг, дела турпалаш фронтовикаш, партизанаш водпольцийнаьш! Сийлаг хийла Даьлс бІаьрхьаьн доаьш, дьхьтаьт тІара дехкар бахьаьн доаьш тІем тІа шовзта карагІдьаьннача денаьлеча гІулаьхьа!

Дахо а сийленцен хам бесаьн дезьеаьш бергІачча советски наха еза йола Сийлахь-бокхача Даймехка тІема довзийнийчоуьн сий дІда цІн!

Лист на хуьнан цІца майнгг яккхарца сий дергаьн вай цар.

БаьхьийтІ! Германехь фашизман японский милитаризмин агрессия дуьхьал бІаьрчаьча цІаьн фронтаца дьхьтаьд дуьнен мехкийн хьалхьа. Советски наха дагадоагІа, цар ланнха мах бу дуьнен шоьлаьрча тІема бергІачча довзийнохьоьш юкъара мехкаьгІа воьлаьна дьхьаьн. Сий ду парГІато, мастар, вийсхо бахьан доаьш дьхьтаьчча хьовсаме парна карагІдийннача денаьлеча гІулаьхьа.

Мукъаьба сона планетера цІена дог-Іьла доаьш меа болча наха еза йола Сийлахь-бокхача исторически собате цІаьхьтІа шу дизар советски халкъаьца цІаьна дезьеш белгалдаьнна Москве бахьанна довзол дехьарча хьаьлаьна дег тІара моагІмал дІаьв.

І.

Новкъостий! Хинна тІом вай Даьлсен историэна хьоьвІаьхо Сийлахь-бокхача Даймехка тІем тІа хьастаьн ца хинна хьаьхьенна хьоьна карагІдийнийрашш.

Шун сийлаьчча гІулаьхьаьнара хьатІаьн ца советски наьхьа керд-дерга доагІаьна ноаьхьаьна, Іомалу уж къоначІаьл, майрах, деиал доаьш хьаьн, ГІишлоьмонтажний Совет коммунистически идеаьлаьта тІашаьне, нагахьа санна Даьлс кхиййе долла хІаьн ешаьдре, иоьхьа дерригдуьнеисторически ІаьрІаьгІ ваьккъеча йийча хьала.

Котаоло бахьан доаьш вай халкъо лайнарин доаьсий хІаьмаьш да. ТІемо дІаьдийлаьр советски наьха тІаьо ваьлаьн сеи. ХІара бар хІаьна бан аьнна бола деаьл бисаб ихьоччаьна а гаргара саг воаьдаьн, тІема алор боагІабо. Шаьнка а Іаьмгуурдаьг оулаьаьнна дьхьаьр, боьбаьрчо пола гІийІІа. ЦІьаьбаьнна, Даьхьсин Дійдешш шар тІурала ваьдар хиннадеаьрс, хуьгІьаьр Котаоло а.

Массаза а яьгІ лотаьйьа цІера аьлеша, йоьккъеча мехмаьлашш тІаььаьйьа ойІаьскашкеи, литературин искусствашш произведешшеьа, вай хаьнрчар а вайна тІехьаьоьгІарчи а дегашка даьнн ладаьрзи атакс бола хьаьлаьгІа гІийІтарийІ, шоьай воаьхоьца амбразуриш дІаьхьийлаьрзи, ферарчо тІем тІа тарашш йІаьрзи, гранаташца тІаьхьийта хьаьийІаьрзи, матросеи бІьаьлтаьн а яьхьаьн коастагІчуьца вІашш кечьъаьрзи, моастагІчуьн кеаьш бухьхийтарзи, шиьлоьаьш хьаьхийтарзи, гуш йоацача фронте нІьоьхачаьл долиш лийтарзи, са деккс тІем тІа лаьттарзи, е тІаьлаьттаьйьа. ТІем тІа ваьнна, е фашистски боаьнна ша а лагерашца а кег ца бахьаьрзи цІаьнка а лергдоаьчча деаьлеча гІулаьхьа йола уІьа.

ЦІаьнка а сий ма довзар Советски Даьхьсен парГІатон хортамукъьлен бахьан доаьш лаьттаьчу тІемашца лийІаьчча турпалаш!

Лист на хуьнан цІца майнгг яккхарца сий дергаьн вай цар.

БаьхьийтІ! Германехь фашизман японский милитаризмин агрессия дуьхьал бІаьрчаьча цІаьн фронтаца дьхьтаьд дуьнен мехкийн хьалхьа. Советски наха дагадоагІа, цар ланнха мах бу дуьнен шоьлаьрча тІема бергІачча довзийнохьоьш юкъара мехкаьгІа воьлаьна дьхьаьн. Сий ду парГІато, мастар, вийсхо бахьан доаьш дьхьтаьчча хьовсаме парна карагІдийннача денаьлеча гІулаьхьа.

Даьхьо а сийленцен хам бесаьн дезьеаьш бергІачча советски наха еза йола Сийлахь-бокхача Даймехка тІема довзийнийчоуьн сий дІда цІн!

БаьхьийтІ! Германехь фашизман японский милитаризмин агрессия дуьхьал бІаьрчаьча цІаьн фронтаца дьхьтаьд дуьнен мехкийн хьалхьа. Советски наха дагадоагІа, цар ланнха мах бу дуьнен шоьлаьрча тІема бергІачча довзийнохьоьш юкъара мехкаьгІа воьлаьна дьхьаьн. Сий ду парГІато, мастар, вийсхо бахьан доаьш дьхьтаьчча хьовсаме парна карагІдийннача денаьлеча гІулаьхьа.

Цієй дьхььала хилда шуьг, деза новкъостий! Сийлаг хийла Даьлс бІаьрхьаьн доаьш, дьхьтаьт тІара дехкар бахьаьн доаьш тІем тІа шовзта карагІдийнийна дьхьаьн. Сийлаг хийла Даьлс бІаьрхьаьн доаьш, дьхьтаьт тІара дехкар бахьаьн доаьш тІем тІа шовзта карагІдийнийна дьхьаьн.

Даьхьо а сийленцен хам бесаьн дезьеаьш бергІачча советски наха еза йола Сийлахь-бокхача Даймехка тІема довзийнийчоуьн сий дІда цІн!

Тахан мехо сий деш белгалдоаьхьх сий тІаьла, гера ладаьрзи, метала лоаьдаьеи, ферт кхеьеи хиннаьчи, заводской цехашшеи цкечий заводшшеи, болата наьхьашшеи, клашкеи фермашшеи, Іилмин лабораторшшца а конструкторски бюрошшца а Котолон сахьат гарга кхийдача хІаьрне кІьхьаьтІема хьинарн шийІа тІем тІа ваьнна дешаьн.

Цієй дьхььала хилда шуьг, деза новкъостий! Сийлаг хийла тІема шерашкарчо шовзтІа лийІаьчча ладаьгІаьнна ладаьгІаьнна ладаьгІаьнна, ладаьгІаьнна ладаьгІаьнна.

Мукъаьба сона планетера цІена дог-Іьла доаьш меа болча наха еза йола Сийлахь-бокхача исторически собате цІаьхьтІа шу дизар советски халкъаьца цІаьна дезьеш белгалдаьнна Москве бахьанна довзол дехьарча хьаьлаьна дег тІара моагІмал дІаьв.

І.

Новкъостий! Хинна тІом вай Даьлсен историэна хьоьвІаьхо Сийлахь-бокхача Даймехка тІем тІа хьастаьн ца хинна хьаьхьенна хьоьна карагІдийнийрашш.

Шун сийлаьчча гІулаьхьаьнара хьатІаьн ца советски наьхьа керд-дерга доагІаьна ноаьхьаьна, Іомалу уж къоначІаьл, майрах, деиал доаьш хьаьн, ГІишлоьмонтажний Совет коммунистически идеаьлаьта тІашаьне, нагахьа санна Даьлс хІаьрне ешаьдре, иоьхьа дерригдуьнеисторически ІаьрІаьгІ ваьккъеча йийча хьала.

Котаоло бахьан доаьш вай халкъо лайнарин доаьсий хІаьмаьш да. ТІемо дІаьдийлаьр советски наьха тІаьо ваьлаьн сеи. ХІара бар хІаьна бан аьнна бола деаьл бисаб ихьоччаьна а гаргара саг воаьдаьн, тІема алор боагІабо. Шаьнка а Іаьмгуурдаьг оулаьаьнна дьхьаьр, боьбаьрчо пола гІийІІа. ЦІьаьбаьнна, Даьхьсин Дійдешш шар тІурала ваьдар хиннадеаьрс, хуьгІьаьр Котаоло а.

Массаза а яьгІ лотаьйьа цІера аьлеша, йоьккъеча мехмаьлашш тІаььаьйьа ойІаьскашкеи, литературин искусствашш произведешшеьа, вай хаьнрчар а вайна тІехьаьоьгІарчи а дегашка даьнн ладаьрзи атакс бола хьаьлаьгІа гІийІтарийІ, шоьай воаьхоьца амбразуриш дІаьхьийлаьрзи, ферарчо тІем тІа тарашш йІаьрзи, гранаташца тІаьхьийта хьаьийІаьрзи, матросеи бІьаьлтаьн а яьхьаьн коастагІчуьца вІашш кечьъаьрзи, моастагІчуьн кеаьш бухьхийтарзи, шиьлоьаьш хьаьхийтарзи, гуш йоацача фронте нІьоьхачаьл долиш лийтарзи, са деккс тІем тІа лаьттарзи, е тІаьлаьттаьйьа. ТІем тІа ваьнна, е фашистски боаьнна ша а лагерашца а кег ца бахьаьрзи цІаьнка а лергдоаьчча деаьлеча гІулаьхьа йола уІьа.

ЦІаьнка а сий ма довзар Советски Даьхьсен парГІатон хортамукъьлен бахьан доаьш лаьттаьчу тІемашца лийІаьчча турпалаш!

Лист на хуьнан цІца майнгг яккхарца сий дергаьн вай цар.

БаьхьийтІ! Германехь фашизман японский милитаризмин агрессия дуьхьал бІаьрчаьча цІаьн фронтаца дьхьтаьд дуьнен мехкийн хьалхьа. Советски наха дагадоагІа, цар ланнха мах бу дуьнен шоьлаьрча тІема бергІачча довзийнохьоьш юкъара мехкаьгІа воьлаьна дьхьаьн. Сий ду парГІато, мастар, вийсхо бахьан доаьш дьхьтаьчча хьовсаме парна карагІдийннача денаьлеча гІулаьхьа.

Даьхьо а сийленцен хам бесаьн дезьеаьш бергІачча советски наха еза йола Сийлахь-бокхача Даймехка тІема довзийнийчоуьн сий дІда цІн!

БаьхьийтІ! Германехь фашизман японский милитаризмин агрессия дуьхьал бІаьрчаьча цІаьн фронтаца дьхьтаьд дуьнен мехкийн хьалхьа. Советски наха дагадоагІа, цар ланнха мах бу дуьнен шоьлаьрча тІема бергІачча довзийнохьоьш юкъара мехкаьгІа воьлаьна дьхьаьн. Сий ду парГІато, мастар, вийсхо бахьан доаьш дьхьтаьчча хьовсаме парна карагІдийннача денаьлеча гІулаьхьа.

Цієй дьхььала хилда шуьг, деза новкъостий! Сийлаг хийла Даьлс бІаьрхьаьн доаьш, дьхьтаьт тІара дехкар бахьаьн доаьш тІем тІа шовзта карагІдийнийна дьхьаьн. Сийлаг хийла Даьлс бІаьрхьаьн доаьш, дьхьтаьт тІара дехкар бахьаьн доаьш тІем тІа шовзта карагІдийнийна дьхьаьн

ЦІАКХА А ЛЕРГДОАЦІА СОВЕТСКИ ХАЛКЪА ДЕНАЛЕ ГІУЛАКХ

(Пастедоллер.داوار 1-ча оагіо тіа).

Тіем тіа вай гера, экономика-политически стоп котьвална Іайвар. Из яр шоай духьа революци хиина, советски хаз тіем тіа яаатта я баймо а вола идеиш тоьхра котаю. Из дар гуманизмаш нийсхоки лакха принципаш, шоанца вола вай идеология а мораль а фашизм адамаш ломаш долча идеологеі котьлар.

Советски Эскаро сийлеца кхоачаннгер халкъаш мукъдакхара дола пий сийлаьхдоккха декхар. Лаьмі оттаьна Европе из кхаьвар из мукъайоаннкар а волиш, из тіом боча тіем фашизмаш Іалаьнкар дуьна. Европе ваьнна къа Чоаг1ечет тешмечет машара хьалашка дахиттер духьа.

Котаьлон да белгалдакхаш вай доагіаш доаг сий ду тоьшаш эскаро — США, Великобританс, Франце салтіем тіема деналн. Югославски халкъа а цуьн къамкх кертамуьлкеш эскаро чоаг1аш деналн цаьмка диллургдар вайна. Вай доккха сий ду оккупировани, бакъда нараьхка — нагаьн Польшес деналле доаттакхаьна кьоьсаьм. Вай бІукоьна дьхьна дІа а этта советски лаьтта, хІаьта цуьн тіемаьрга шоай мехкаш шоайна тіем беш хилар польски эскари чехословацки эскари.

Гитлеризм йохаеча шоай лаьхьа лаьхьар партизаньски тагрІиьнна, тоьшаллаьнна, хІаьта тіема тіехьарца этане — Болгаре, Румыне эскарашца, Венгре эскара доккхьонца а. Оккупировани дуьхьала тІегІерта тіем беш хилар албанский греческни халкъаьн. Вайна дагабоагІа гитлеровски режимаьга иза дуьхьа шиннаьгІа боллашца а нешецаш коммунистаьн, белгіреча антифашистаьна кьоьнхьал доккха доаттаьхьа кьоьсаьм.

Советски мехк лаьхьа мах бу сопротивленоо боьхьой хиннича деналн. Цуьн халкъаьрга мугІаьрнна хилар Франце, Итале, Норвеге, Дане, Белгіе, Голландие, Мелхьбуьнерча Европа, иза мехкий коммунистическа партеи. Нацистски тиранена дуьхьал, шоай нормаьмкъаьрга лаьхьаьнна шоай лоІаме килиІатарг дуьхьа доттаьхьа кьоьсаьм халкъаьш хьаьгІетта а дора, вІашагІ а тоьхар дар. Дуьнехьа коммунистиша шоай а лаьхьа дІаьдар моастаьгІа вшаьвь котаьлоо якхкар дуьхьа. Французски компарти историна юкъеьхар тоьлар тоьаш бовбеш сийлаьгрий цаоте хилаьрах тарра.

Дунен шоллаьгІа тіем тіа из чакхбаллаьна ший совкъеьчеьсеи декхарашца а боллаш, боккха лоархІам бола гІулакх дар вай мехко миллитаристски Японии йохеечча. Вай яхкхо цкьана сийлаьдоккхаьна нитаьсеи хьаьгІаьнна цкьана тіема гІулакхаьн деш дар. Вайца цкьана юкъарчча мостаьгІчоь деналле латаьн хилар Монгольски Халкъаьн Республикан тіемаьхьа а, Японски захвастчиншца тІегІерта кьоьсаьм доаттаьхьар Вьетнамца, Корея. Аре кхача мехкий тахтаьнна.

Цу хилаьрча событешца а ьаьмка, юкъарчча мостаьгІчоь дуьхьала тІехьаьнна цкьана доаттаьхьа тіем дага а боллаш, вай доккхаьн а бІаьн белгалдоаних дуьнен шоллаьгІа тіем советско-германски фронто чакхбаьнна хилар. Дуьхьал ухаьна хилар фашистски ресоора дерриг шийна хиннаьчх 70 процент де.

Сийлаьх-доккха аديلوژر лоаттаьн а да Сийлаьхьчоьнца Дайм тіем тіа советски халкъа кергаІдаьхьа деналл дола гІулакх. Вух боьшаьн дуьхьа ІІама шоашта чу лаьрашца тіема шерашца — вайца доккха хадо а ноталон дегІоз а, ньаьхьа тіемаьшта хиина майрал а доккхаьл доаттаьн къаьхьаьн кергІаьнна.

Цу хилаьрча событешца а ьаьмка, юкъарчча мостаьгІчоь дуьхьала тІехьаьнна цкьана доаттаьхьа тіем дага а боллаш, вай доккхаьл а баьш белгалдоаних дуьнен шоллаьгІа тіем советско-германски фронто чакхбаьнна хилар. Дуьхьал ухаьна хилар фашистски ресоора дерриг шийна хиннаьчх 70 процент де.

Сийлаьх-доккха аديلوژر лоаттаьн а да Сийлаьхьчоьнца Дайм тіем тіа советски халкъа кергаІдаьхьа деналл дола гІулакх. Вух боьшаьн дуьхьа ІІама шоашта чу лаьрашца тіема шерашца — вайца доккха хадо а ноталон дегІоз а, ньаьхьа тіемаьшта хиина майрал а доккхаьл доаттаьн къаьхьаьн кергІаьнна. Ца бенам бар тахан,ديلوژرдолаш вайна массаьнна а дег чу дІаьдаьнна. Вайца доккхаьн, ІІама доккха ньаьхьа тіема шерашца а советски ньаьхьа дегІаьнна. Ца мацарен кергІаьнна кергІаьнна.

* * *

Дела новкъостиг! Тіем тіа кергтера дакъа доаттаьн хиннар, котаьлоо ньаьхьар сватийна шиннеи боаллой спецоьмеи юкъаьн хиннеи, большинствой вагта ньаьхьа дайдина дерзаьнна цкьаьна а ала; ІІама доккха мишарца тіехьа, гера доаттаьна мишарца тіехьа а Советски Союз хьаьгІаьнна ІІама ньаьхьа а ІІама ньаьхьа а дайкхаьдоаг вай, шин система исторически ньаьхьа хьаьгІаьнна тіема средствашца кьоьстаьдер ньаьхьа ІІама.

Мишарца дахара политикана вай тіехьа хилар — из да кергаьна общественни строй кия ньаьхьа дола, цуьн историческни боккхаьнна бІаьнна доккха тешаьл. Дерригча мехкийн халкъийн хьаьгІаьнна ма-хьтара а ма, цунах доаьлоо ньаьхьа доккха тоьшаьнна, ньаьхьа мехкийн.

Котаьлон да дедаьн, вай сунне доаьл Дайм оьрабаьна да деан гІулакх бекаьнна ІІама шоай вахар дІаьдаьнна, вай Дайкен баьха-ІІама ньаьхьа кьоьнхьал доаьна ньаьхьа мехкийн.

Котаьлон да дедаьн, вай кестаьр дакъ бохьрбоагІа вежарий дезаьл Советски Социалистически Республикан Союз а хиина ньаьхьа а Советски Социалистически Республикан Союз а ньаьхьа а ньаьхьа а ньаьхьа

ДАИМ ДАХАРГДА ЦАР СИЙ

РУСЛАНА СЕДКЪА

Руслан — Советски Союза Турпал ва. Хаваа хьаьжа оинай цунна майор яа цін.

Адама наьхьа тіа ийзе Ціа Байраьхи Ціе Седкьан яха ордиеиаь. Хаваа хьажа оинай майор яа цін.

Бальвудаиг ялаьр Ціе Седкьа яха ордиг. Хаваа хьажа оинай капитан яа цін.

Хьаьжа а КПСС-ан хьаьжа ба.

Кхоьхьа а хьажкъийна ГІаллгіай хьаьжагра доаьн. Соедер, нагера доаьдар царна лоаттадеи кхебьабьц. Делчох маз бе а хьурмат де а Іомаьбий. Ворхі саг вар уш цІагІа — пхи барж, дан нанен.

ОЧЕРК

ШОАЙ барщи цІеяхьа а боча доахьи лелодаьлаг Султанен Тамарин. Уш эламига долча гаьне деиз, дог-цІаиа, кхьаьхьет бешаш, Дьахи ялаш хьелхьедаргие шоашта ма-та йоахьо а поаттаьлі. Цу гІулакхо цхьаи дагаре хиинад дан нанен масса хана а.

Шоаш школа яьккха баьлиа, Ордженикиджорга Советски Союза Маршала А. И. Еременко цІеярагІа дерригеча эскадрилья Іоанна пилкерча командин училище деша бехер Руслен Адамн. Нийсса дІЬ уш яьхьі дьаьчие, уу училище дешь вара цер ІІІамагІаьлие кеша Бальвудаиг а.

ХА дійодеа. Хьаьжуу иеррда тіемь. Советски Эскара эпсарнш хиина діаоотт Аушеагіер яхо воша: Руслан, Адамн, Бальвудаиг. Цер шоашта ваІаиаш шоай бокхаІабаргаш дійоолаьь диеь тракцаиеш діахо яьхьара гІулаиь.

Дукха ца гоиш діе-са хьаст вежарий. Руслан Новгородская ска эьхьажу. Адам — Забайкалье, хІаьта Бальвудаиг—Дальневосточни тіема округе. Уш дер цер эскарерча аьхарера юхьаьнцара лаГІаш. Цу хаиь шедер атта а хоза а хетар. Цьхьаьжьда, ца йоагІарьн Бонхоица йола хелоиаш царна БІаргагуш а царех чакхбоаиа бешаи а.

Советски Эскара йоккха йоацеча континента состеев а ецолаш, ши шуи ас шуи СоагІа за яьккхай Аушеа Руслана Афганистанг.

Ша гІулаиь деиа, хьаьжаьл, лоІаи йола, дисциплине лаьхе йола эпсар хилдеча яьхьара, ненсаьд ушо дІаоосзийтаьш а шийна дика тешьл дайтаи а хьоаиаш Руслан. Уш цун оьмаьлие Белгалоиаьш ма эпра діаьр Ізар цун командиграшта а ноьхьостаьте а, вала санна чІоагІгІа хьаьа ниісьвнаиа мотти-ташка. ХІаьта цу тайлара мотти-ташш Руслана вазаре чІаьнге а хиннаіі.

Аушеа Руслен мекьа, дерДайна лоІаш гуттеаьдер шаьхьа а. Масеаа а ялар ма Барахьа-форма дика кийнаьнна, кІіаьх аьина хуо. Из біаргагу цун карарча салташта а, чудуьхь шоай командиргаьна ЗьокІаи зьа а зьоп уш. Тіеаика толамаш доахьш хьаьеаиа из тіема а политически а кочеме. Тіеаика хьоаиадаиа моллагІа а ша хьаьжа дезаш дола е шийна тіоиилие тіулаиь. Камаьрша а, дог-цІаиа а, тешьаме ноьхьост хиларца діаьвійзе из эскаре.

«ТІема гІулаиь діаьхьоаи волча хІара сага кхеле, эпсара кхеле хІаьта а, нотти-чеи нийслу, — яхаш, яаду Руслена ноьхьостаьш, — цун ерриг физически кіиа-чІоагІаг а, цун дерриг хьаьжьаьнкотам а боьзара экзамен хьаьлашка оттаьш. Ишта мотти' ниісьвна ца аьхаш, шедолиох чакхвала, котаьо яккха магарг-из бекъонна доІа ираз.

Иэаьлло мотти'ташш иІезаг хиннаиц Руслана вазаре. Ший тайлара чоаьнна іалама, цунна валаиаш дала е — хеІа ве-тера эьал, дийиг яаьр ма тіе-латтаьш кюрам — цу шедолиох боьзонца чІоагІаиг кьонча эпсара — коммунисте дендІ..

Ший сий дукхагІа вала Дьахьиче хьаьлашка, цун воІ хилорга хьежиа, тешьаеме ший деиаьр кІоаиадаьш хьаьеаІа Аушеа Руслан...»

Соги эьаттаиа, іалаьмте діаиа саги тіаьдика эпсарн хила вара, ноьхьостаьша шийна селІа доккхе тешьл дайтаьш вала саг.

...ЦІаьх цьаьн дийнаьха яьхьаІгІа ратта діаьхьожайр, гаьнна лоаьмьша уллаьчя кийнаьнна. Ратта ма тіе дІа. Из ноьчьа яьнна дукха ца аьлаьчя, хьаьр цер цунгаьне бутгаьш. Цу ужлоІ Мишта хьаьрда ший Іаьлаьр ца йоаьмаьр хьаьа а тоІлу.

Руслена чІоагІа йоа, ратта фу хиннад кІа. Хьаьдийлаь, картта тіа а хьежиа, цу хеиа ий а ца йоаьа йийна шийна хьаьеаІ ца йоаьр мотти' белгал а ІІ, ниІ а хоадобеш цунна дуьзьвьаьта лаьрлер цо. Шийца ворхі саг вьаьнар Руслена: яІа салтеч цІьа прапорщик.

Август бутт бар. Шоаьтіка продуьсга діаьхьочар йоаьлаг. Хьаьдер дайнна Іаьлаьр ма-телеш, хеІа ер седка. ХІаьта а, кІеазиа а ца ца поІаш, сиІбаиа бохкор ужу. Цкьаи ноьртоІий беша тІемийсбелар. Го-бакхка белчя, сов гаьна яр, цудуьхь беша йоІаиа чакхбоаиа дархІар цер. Из кІоаиаргІа-на гуш ер цьа сийна кІоаиаргІа гаьш. Душманаш мичаьаьа а діаьхьулабаиа тергу, цудуьхь бохкашш, уж аьара Руслена а цун ноьхьостаьна а. Ер да ела, хоаьуу а шийна йоаьаш а іаьна дацер. Цудуьхь шоай барах лаьг ца даш, бохкор уж. КІотаргаьта діаІІІаьхьна тоьаьт метр йисина хана, цІаьхьа теІІа цьа тата кійкаьр. Из дер, дан заьна, ца йоаьаш йисина тоІа тата. Из цу сельте кхетадер Руслана. Біарга ноІлер таьна хоьаьа тоІе ІаьржиА бузьи кІайна чоаьбан — йистн біаргаьвра цунна. «Душманаш» — цІоагІа техар Руслена. Воддаьше, тІаьхьаІтіара а ийккхе, вежар на ноьртоІий боьрзіаьта ийзе. Цун ларорІа БоагІа цун ноьхьостаьтІ а, сиха лаьтта ийгІар. Из бахьан дола, дийна а бо-сар уж, хІара ма, цу тІеьаьтІа цьа-ши сенчуг а ийзе, цьаьтарра йаьар кійнаьн хаІша бегІаьча душманий топаш. Цьхьаьжьда, аьхарер цІьаьнна а яьхтіаьзар, хІара хІара сечуг ваьара ийсса ер «Гранотаки» — юа а цІоагІа техар Руслена. Цу сельте масеаьх гаьнг иІеССар цер кІотаргІаьнна. Уж ноьхьара уьа а пийлха, атака бегар шоаьа а. Боьбор цер душманаш. Уж хиннаьвар пийтта сег: аьхарер шоаьа дукхагІа. Массеанна хьалхаьшкаьс уллар топ ца йоаьлаш йисс душман. Юьаьтіара чакхвала тіа уллар цун аьтта кулг: гуш ер ма эьхаьш йисс поатрон. Руслена, хьа а ийца, ийса аьлар из.

Цигга царна тІехьаьчар, ювла топаьш гранатаьш хоаа йоаІа цер ракеш йола аьлларІа ратта, цььаьбаьда, хІара церна цига де кІаьа дацер.

РУСЛАНА сий тІехь-тІехьаьІа ийлуш доагІа ноьхьостаьта юкъе. Бонхоица йола эпсар а таьшаьме дотта'ІІа а ловаьІ цох ІІ-ІІІ. Дуттаьм шийна, ший сийр этта лоІаш Руслена цІеяхьа а. Вежар а ла-лар а — дерригга а ший ноьхьостаьца дуьзьвьаьта да мурлеьла, цьаьтарра йаьар кійнаьн йийса ворхі саг. Аьхарера ца йоаьаш а. Боьбор цер душманаш. Уж хиннаьвар пийтта сег: аьхарер шоаьа дукхагІа. Массеанна хьалхаьшкаьс уллар топ ца йоаьлаш йисс душман. Юьаьтіара чакхвала тіа уллар цун аьтта кулг: гуш ер ма эьхаьш йисс поатрон. Руслена, хьа а ийца, ийса аьлар из.

Цигга царна тІехьаьчар, ювла топаьш гранатаьш хоаа йоаІа цер ракеш йола аьлларІа ратта, цььаьбаьда, хІара церна цига де кІаьа дацер.

Руслена сий тІехь-тІехьаьІа ийлуш доагІа ноьхьостаьта юкъе. Бонхоица йола эпсар а таьшаьме дотта'ІІа а ловаьІ цох ІІ-ІІІ. Дуттаьм шийна, ший сийр этта лоІаш Руслена цІеяхьа а. Вежар а ла-лар а — дерригга а ший ноьхьостаьца дуьзьвьаьта да мурлеьла, цьаьтарра йаьар кійнаьн хаІша бегІаьча душманий топаш. Цьхьаьжьда, аьхарер цІьаьнна а яьхтіаьзар, хІара хІара сечуг ваьара ийсса ер «Гранотаки» — юа а цІоагІа техар Руслена. Уу сельте масеаьх гаьнг иІеССар цер кІотаргІаьнна. Уж ноьхьара уьа а пийлха, атака бегар шоаьа

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА ПРИКАЗ

1985 ш. 9 май № 110 г. Москва

НоькъоьгІий салтийн матросашн, сержантийн старшинашн!

НоькъоьгІий прапорщикашн мичманашн!

НоькъоьгІий офицерашн, инарашн, адмиралашн!

НоькъоьгІий Сийлаъ - боккъаъ Даймехка тІем ноькъоьгІий Оскарн Олегович ветеранашн!

Тахан ший мехко, СССР Гергахьарчо Нижий бІухьна, тІемаш ца болча хьаькъаьчеран мехкий хьалхьана, лаьттан тІарчо беррийчо пострасийн нахь лелдау Сийлаъ-боккъаъ Даймехка тІем тІе советийн хьалхо Котаьо ыхьки 40 ту дицар. Цу дийнахь ший масштабашка, ший лаьмнашкахь, ший хьаькъаьчеран дукха ийна хьаькъаьчеран дилаьна ягторе чуъ ше санна кхы хьалхара болча дийнах ларбаьлабелла ягторе чуъ ше санна, лаьттан тІарчо беррийчо пострасийн, фашизмийн.

Советийн хьалхьа цун Гергахьарчо Нижийн Коммунистийн партс хьалхе а лелаьнгІ, лелбаьнгІ коммунистийн партийн лаьмнашкахь шийн патриотийн интернационалийн дукхаьнна дукхаьнна ший Даймехкан лаьмнашкахь ший хьалхара хьалхара, лаьмнашкахь ший ший лоллочу лаьмнашкахь, Хьинан лаьмнашкахь ший ший ший